

DOLENJSKE NOVICE

Izhajajo 10. in 25. vsakega meseca, če je
:: tisti dan praznik pa en dan prej. ::

Cena jim je s poštnino vred za celo leto naprej 2 K, za pol leta 1 K. Naročnina
za Nemčijo, Bosno in druge evropske države znaša 2 K 50 h, za Ameriko 3 K.

Dopise sprejema urednik, "naročnino" in
:: oznanila pa tiskarna J. Krajec nasl. ::

Naročniki pozor!

Upravništvo „Dolenjskih Novic“ razpisuje nagrade vsem onim, ki pridobe kaj novih naročnikov in sicer: Kdor dobi 10 novih naročnikov, dobi vse leto „Dolenjske Novice“ brezplačno, kdor dobi 25 novih naročnikov, dobi poleg tega še lepo vezano knjigo „Napoleon I.“, ki je izšla v Narodni biblioteki; kdor dobi 50 naročnikov, dobi poleg „Dol. Novic“ lepo srebrno uro, kdor dobi 100 naročnikov, pa poleg „Dol. Novic“ še boljše srebrno uro s srebrno veržico. Denar za nove naročnike se mora vpslati naprej. Zadnji rok 31. januarja.

Zlasti vi, dolenjski fantje in dekleta, potrudite se za te lepe nagrade.

Upravništvo.

Dolenjski rojaki!

V novi obleki stopajo danes „Dolenjske Novice“ pred Vas. Nešteto izražena želja po novi, večji obliki je danes izpolnjena. Ali boste, predragi naročniki, sedaj še vračali list, ko vidite, da Vam želimo v vsem ustreči? Ne, prijatelji naši, ostanite nam zvesti vsi dosedanjí naročniki. pridobite nam pa še novih naročnikov zlasti med Belokranjci in med onimi Dolenjci, ki prebivate ob naši reki Krki.

„Dolenjske Novice“ so se prizadevale ves čas svojega obstoja vzbuditi našega kmeta in obrtnika k stanovski zavesti, vzdramiti vaščana in meščana k umnejšemu gospodarstvu ter vse prešiniti z resnično narodnim duhom. Stremile so za tem, da pospešujejo vedno dušni in gmotni blagor do zadnjih časov tako zelo zapostavljenega dobrega ljudstva po Dolenjskem, in to na edino pravi podlagi krščanskega demokratizma.

Temu svojemu programu bodo ostale zveste „Dol. Novice“ tudi še nadalje. Pred vsem bodo gledale na to, da pomagajo Dolenjcem v gospodarstvu. Dolenjci smo vsled tako slabih razmer, ki so vladale do zadnjega časa med nami, še mnogo zaostali na gospodarskem polju in v omiki sploh. To moramo skušati popraviti.

Z gradbo belokranjske železnice nastopa za nas nov čas, ki nas mora najti pripravljene kot neposredne sosedo naših bratov Hrvatov. Zlasti vi, izobraženci belokranjski, ganite se in pomagajte svojemu priprostemu ljudstvu v Belikrajini do boljšega gospodarstva in omike, naš list Vam je zato vedno na razpolago!

Sedanji svet stoji pod dvema zastavama; na eni je Kristus, na drugi ga ni. Prava

omika in pravi napredek je najti le pod prvo zastavo. Zato bode naš list tudi odslej naprej stal pod zastavo Kristusovo, na trdnih tleh krščanskega demokratizma.

Stali bomo tudi vedno na straži in zagovarjali pravice našega slovenskega jezika, ki mu gredo po božjih, naravnih in državnih zakonih.

Izobraževalno delo je v zadnjih letih med nami že lepo napredovalo, imamo že precej izobraževalnih društev. Voditelji teh društev in drugih organizacij, agitirajte za naš list, obenem pa tudi pridno poročajte o gibanju v vaših društvih in organizacijah. Mi pa Vam bomo postregli z mičnimi pripovedmi v listnih ter z drugimi poučnimi spisi. V zabavo posebno še pa Vam bomo prinašali razne kratkočasnice. Prinašali bomo tudi sejmove na Dolenjskem — za enkrat Vam moremo postreči le s sejmi v novomeškem okraju, prihodnje pa Vam postrežemo tudi z drugimi sejmi po Dolenjskem. Prerokovali Vam bomo tudi o vremenu, seveda če se vse ne zgodi tako, kakor bomo prerokovali, ne pritožujte se preveč, saj veste, da preroki, ki kruh jedo, malo vedo.

Skratka, prizadevali se bomo, da bo naš list res mikaven in raznoličen, pisan preprosto, lahko umevno in v katoliškem duhu in da bode res „Dolenjske Novice“. Zato pa nam treba sodelavnikov, katere prav prirčno vabimo, naj stopijo v naš krog. Vsak dopis dobrodošel, če ne izide v tej številki pa v drugi — seveda se pa ne sme zameriti, če se mora včasih urednik zmotiti in pozabiti objaviti kak spis, ki mu vedoma uide v njegov koš za papir.

Dolenjci, Belokranjci naprej! „Dolenjske Novice“ morajo biti razširjene po vsej Dolenjski in Belokrajini in sploh povsod, kjer bivajo dolenjski rojaki.

Tretji slovenski protialkoholni shod v Ljubljani

Protialkoholna zveza „Sveta vojska“ in „Društvo zdravnikov na Kranjskem“ sta ob desetletnici protialkoholnega gibanja na Slovenskem priredila tretji slovenski protialkoholni shod koncem pretečenega leta 29. in 30. decembra v veliki dvorani hotela „Union“. Shoda so se vdeležili ne samo kmečki fantje in moške, ampak tudi gospodje iz najodličnejših krogov brez ozira na stranke, le socijalni demokrati so še to pot gledali shod bolj od daleč. Shod je otvoril č. g. Kalan v nedeljo zjutraj po deseti uri. Za njim so pozdravili shod dr. Demeter vitez Bleiweis-Trsteniški,

knezoškof dr. Jeglič, dež. glavar dr. Šušteršič, svetnik Kremenšek v imenu vlade, dr. pl. Kočevar kot zastopnik sodnije, magist. svetnik Lah in dež. odbornik dr. Lampe. Ko so bili pozdravi končani, so se začela strokovna predavanja o alkoholu, ki so jih ljudje poslušali z velikim zanimanjem. Govorili so: gg. J. Kalan o zgodovini protialkoholnega boja na Slovenskem, dr. A. Levčnik o alkoholu in tuberkulozi, ces. svetnik G. Pirc o alkoholu in poškodbah, s posebnim ozirom na opazovanja, ki si jih je pridobil kot zdravnik na balkanskih bojiščih. Popoldne sta pozdravila shod goriški poslanec dr. Güstl in tržaški zastopnik dr. Sezun. Govorili so pa: Sodni svetnik Fr. Milčinski o alkoholizmu, kapitalizmu in birokratizmu, dr. A. Schwab iz Celja o poljudnih predavanjih o alkoholizmu ter učiteljica A. Štupca iz Maribora o ženstvu v boju proti pijančevanju. Zvečer je bilo skopitno predavanje, v dež. gledišču pa predstava drame „Ubijalec“. V predvorani so se prodajale protialkoholne knjige in abstinencne pijače.

V pondeljek se je nadaljeval shod ob 9. uri. Tedaj se je shoda in debat udeležilo posebno učiteljstvo. Predsednik je bil ravnatelj dr. Bezjak; pozdravil je shod dež. nadzornik Levec. Govorili so dr. Bleiweis-Trsteniški, dr. Krek in nadučitelj Strukej. Nato so referirali dr. Bezjak o vplivu alkohola na vzgojo, učiteljica Štupca o sveti vojski v šoli, nadučitelj R. Horvat o alkoholizmu in politiki, popoldne pa dr. Schwab o fizioloških učinkih alkohola na človeško, posebno na otroško telo. Vsi ti govori bodo izšli v „Zlati dobi“ ali pa v posebni knjigi.

Protialkoholno gibanje je storilo s tem shodom velik korak naprej. Dal Bog, da bi bilo res veliko in trdnih uspehov!

Dodatno k temu poročilu smo dobili iz Prečne sledeč dopis:

Protialkoholno gibanje „Sveto vojsko“ zadržimo tudi na Dolenjskem! Ugodno priliko imamo zato kakor malokdaj, izrabimo jo! — Prekrasni pastirski list škofovi nas je navdušil, protialkoholni valovi zadnjega impozantnega shoda razgrinjajo se iz bele Ljubljane v vse slovenske pokrajine, obpluli so tudi prijetno vinorodno Dolenjsko, kjer letos ponesrečena vinska letina brezobzirno zahteva skoraj povsod popolno abstinenco! Kje naj dobiva dolenjski gospodar denarja, da kupuje predrago vino za se in za delavce v vinogradu, pa pri košnji, setvi in mlačbi? Ali naj se dolži? In kaj potem, če pride pozep razna letina? Ali se ne pravi to, pospeševati polom kmetijskega stanu? Iz istega vzroka naj se zavzame delavec, težak, rokodelc za vstrajno abstinenco, saj njega slaba letina še bolj zadene, posebno za popolno

zdržnost žganja. Letos je zares nevarnost, da se žganjarska kuga tudi na Dolenjskem razširi. Zato gospodarji pozor! Ne kupujte smrdljivega „eruža“ delavcem! Pošteni delavci! ne zahtevajte pijače od gospodarja, ki je nima. Kos domačega kruha, pa požirek bistre zdrave vode, ali čašica tečnega mleka, je vendar mnogo bolj in ceneji, kakor frakelc nesrečnega „Belcebuba“! Prireditelji slavnega shoda poročajte o njem v razširjenih ljudskih listih, navajajte dobesedno temeljite govore pa v pojasnilo dodajajte prepričevalne slike; če kar naenkrat obveščate 30 tisoč naročnikov o tej sveti stvari, bo to nekaj izdalo. Tudi „Dol. Novice“ imajo častno nalogo pridružiti se pristno narodnemu delu in storiti vse mogoče za lepo dolenjsko stran — „Zlato dobo“ širimo v dolenjske kmetijske hiše in rodbine. — Gibanje ima mnogo pristašev med odraslimi, veliko setev in žetev bo pa imelo pri šolski mladeži, nepokvarjena srčeca nagibalo vneto za popolno treznost, da vsaj v šolski dobi niti ne pokusijo alkohola. Tako rešimo mnogo odraslih, v otrocih pa vzgojimo trezen, zmeren, zdrav, čil nadarjen prihodni rod!

Dragi Dolenjci! Taka treznost nam pride prav tudi v dobri vinski letini. Z vinom naredimo tako kakor naredi varčen gorenjski kmet s pšenico. Mnogo je pridela. A belega kruha ne je po navadi. Varčena gospodinja mu speče pogao le za velke praznike, navadne dneve uživa vedno „črn“ kruh! Za godove in gotove prilike naj bo zmerna kaplja pristnega „dolenjca“; sicer se pa proda za lep denar v mesta, kraje in dežele, kjer ga ne pridelajo za največjo potrebo. Na sveto delo toraj! Vsi merodajni faktorji: duhovniki, starši, možje občinski, učitelji, z mala vojno odrasla mladina, posebej še v družbah mladeniških in dekliskih! V združenji je moč, čvrsto naprej!

V dobi krvavice.

Zdaj, ko napolnjujejo kandijsko in novomeško ozračje bolestni vzdih trpečih puišov, je preskrbel tudi „točni“ poročevalec „Narodov“ kar za vse bravce skupne koline. Iz ovitka, poslanega mi od obrambnega društva, sem začel vleči neki dopis, vlekel sem, vlekel in izvlekel 425 cm dolgo krvavico z napisom: „Kdo je komu nasedel.“ Takoj sem si mislil: gotovo „Narod“ znanemu popisovalcu ženitovanjskih potovanj.

Dopisnik je v strahu, da nameravam doseči, da bi se njegovi dopisi več ne sprejemali v „Narod“. Pojdite no! Jaz „Narodu“ privoščim še mnogo tako „točnih“ poročevalcev, Vam pa tudi nočem odjesti kruha. Zmagoslavno vzkliknete: „Toda dr. Ažman sam je grozovito nasedel. Za boga, dr. Ažman, kako

Zabavi in pouku.

Velko.

Slika iz zadnje bolgarsko-turške vojske. Po bolgarsčini.

Ko so ga potrdili v vojaške, se je skril na senici v slamo. Stari oče je šel v mesto, da izprosi pri uradu, da Velka ne vzamejo, ker je edini sin in nima on pri gospodarstvu nikogar, ki bi mu pasel vole in usejal jaro setev.

Doma je ostala le stara mati, katera naj bi odpravljala vse, ki bi popraševali po Velku. „Mati Vida, pokliči Velka! V mesto mora, rezervist je. S seboj naj vzame puško“, ji je naročal župan.

„Velka ni doma, sinko moj.“

„Mati Vida! morda se je Velko skril?“

so vpraševali rezervisti, ki so hodili mimo vrat.

„Ne sinko! Kje naj ga pa skrijem? Ze od predčerašnjega dne ne vem, kje tiči. Škoda ga je, dober je! Saj ga vendar poznate.“

Toda prišel je Ivan Morisivina, poveljnik rezervistov. Oborožen je bil od nog do glave. Med ljudmi je bil znan kot grozovit človek, in vsi v vasi so se tresli pred njim.

„Babica! Če ne bo Velka jutri zjutraj pred našim odhodom na mesto, mu dam naložiti sto udarcev s šibo, kakor hitro mi pride pod roke! Zapomni si dobro to!“

„To pa vendar ni mogoče! Ubijte mene raje, ko ga najdete! Saj je vrl! Kaj vendar ne veš?“ je mrmrala prestrašena mati Vida in mislila na Velka, ki je čepel na senici...

„Sto udarcev z brinjevko! Niti enega manj!“ je ponovil Ivan in odšel.

In Velko? ... Trepetajoč kot mrzličan je gledal za njim skozi v strehi napravljeno luknjo. Čul je pretenje groznega Morisivine in je bil še bolj prestrašen.

Zdrčal je urno v kot senice, zlezal v slamo in se zaril vanjo do vratu.

In tako je počakal večera.

* * *

Drugi dan zarana je videl skozi razpoko: na vaški ledini je stala gruča rezervistov, vsi njegovi sovrstniki, vsi zadovoljni, vsi v uniformah, in na njihovih z jesenskimi cvetkami ozajšanih čepicah so se bliščali v solncu mali zlati levi. V ustih so držali majhne zelenikine vejice, s katerimi so okrasili tudi puške. Patrone, nanizane kot biseri, so se prečile na njihovih prsih. In kako dobro so jim pristojale pločevinaste bojne steklenice, ki so jim visele na strani ... solnce se je zrcalilo v njih!

Mir je legal na skupine. Rezervisti so korakali v uzorni vrsti proti njegovemu domu.

Od krčme sem se je bližal Ivan Morisivina. Svojo čepico je nosil visoko kot kak dimnik, na njeno stran si je pritrdil šop belih peres.

Obstal je pred vrstami, jim nekaj izpregovoril, dal z roko znamenje ... počasi so se jeli premikati, enakomerno, v redu, in on pred njimi. Za njimi v živahni gručici sorodniki in prijatelji, ki so prišli, da se poslovijo od njih.

Pesem je zadonela glasno, umerjeno ...

Velko je poslušal ... in se naveličal poslušati sladke melodije, in pesem je napolnjevala s svojim zvokom vso vas ... nebo in gaje ...

Odšli so, izginili ...

V presledkih mu je prinašal piš zvoke pesmi, ki so se razgubljali v zraku.

Nekaj krasnega je vendar iti na vojsko!

V prsih abotnega Velka je zatrepetal srce. Pogled je uprl nase — oprasen od nog do glave, poln slame in pajčevin po obleki, okrog njega zaduhel zrak, tema, cel roj miši, in tu pa tam pada skozi razpoke nekoliko solnčnih pramenov ... enakomerno prodirajoča svetloba ...

In tam, široka polja, vedro nebo, zlato solnce sije, reka v dolu šumi, tice krilijo v prostem poletu sveži zrak ... in njegovi tovariši korakajo čez zelene poljane in pojo ...

Ne mnogo pomišljaje zdrči skozi četverkotno odprtino iz podstrešja v izbo, zgrabi za puško na steni, hiti skozi kravji hlev, pogladi marogastega vola, poljubi zvezdo na njegovem čelu, skoči čez seč, da ga stara mati ne vidi, in teče na plano polje, kakor bi ga kdo lovil.

Rezervisti so marširali in popevali ... Kot bliski so se svetlikali njihovi bajoneti v solncu, njihov prapor je plapolal kot velikanska ptica z razprostrtimi krili ...

Načeloval jim je Ivan Morisivina. Včasih se je ozrl, komandiral in korakal zopet težkih korakov s svojo visoko čepico dalje.

Ko jih je Velko došel, je obmolnila pesem, vrste so se razdirale, in vse je vpilo, kajti z Velkovim prihodom so pridobili nekoga, ki so ga mogli dražiti.

„Umalejtan! Umalejtan! Kaj je s teboj? Kakov junak si! Kje si bil vendar?“ so klicali nekateri.

„Umalejtan je dospel!“ so kričali drugi — „sedaj se ne bojimo žive duše in ujamemo sultana!“

„Marš! marš! Umalejtan naš!“

Marš! marš! Carigrad je naš!“

In vsi rezervisti so se krohotali in gledali radovedno Velka Umalejtana, na katerem je visela semtertje še pajčevina.

Velko je rdel, a molčal.

Ivan Morisivina se je smehljaj, toda kmalu je zopet nagrbničil čelo in strogo zavpil: „Dovolj, dovolj tega! Čemu se tako režite? Velko, Velko! Marš!“

Rezervisti so se jeli pomikati v redu dalje.

A predno so prešli prvo brdo, so prekrstili Velka in Umalejtana v „podoficirja“.

* * *

Zvečer so prispeli v Plovdiv.

Nastanili so jih v Novi vojašnici na Gladnem polju.

Naslednjega dne se je vršilo razgledovanje po častniku; po Morisinovem sporočilu je častnik odšel.

Velku je tu jako dopadlo: juha z mesom, tovariši, pesmi in zabave — vse, kar si je srce le želelo. Navadil se je novega življenja, se naučil običajev in vojaškega jezika, v ničemer več ni bil podoben nekdanjemu Velku. Pozvani so bili k sklicanju.

„Tukaj“, je zavpil na grlo, dočim se je upokonič kot smreka ravno in gledal predstojniku odkritosrčno v oči.

In drugi so brili iz njega norce.

„Velko!“ ga je opomnil Ivan Morisivina, ki so ga imenovali že oficirjem — „leviča imaš narobe prišitega na čepici! Ti strahopetec!“

(Dalje sledi.)

morete trditi, da oni ni devičar in v Mar. družbi, ko ne veste, koga smo imeli v mislih? Iz tega, kar pišete o onem dijaku, je bilo pač lahko ugeniti, koga ste si izbrali za žrtev javnega denuncijantstva, ker mi je bila stvar od kompetentne strani preje znana, kot ste jo Vi o tem slabo poučeni „poročevalec“ Narodov „poročali“ na podlagi klepetanja.

Pišete: Če ste ga pa spoznali iz dopisa vendarle, potem je pa res, kar se javno govori o tem dijaku in neki gospe itd. Za to logiko bi Vas pa, g. dopisnik, moral „Narod“ vsekako posebej nagraditi. In jaz Vas naj ne privoščim „Narodu“? Če se je oni dijak, kakor pišete, na trgu izrazil: „Zdaj bom pa izstopil iz Mar. družbe“, Vam povem na uho, da je mladina včasih hudomušna in ima tu in tam rada koga za — Pepčka. Ali ste bili zelo blizu, ko je dijak to rekel?

Zanimajo Vas imena kongreganistov? Za kavalirja, ki za plotom skrit streliš, za človeka, ki javno denuncira ljudi, o katerih ve, da se ne morejo javno braniti, za brezvestnega člankarja, ki ima umazani namen črniti kongregacijo, imam samo en odgovor: Objavite raje Vi svoje ime, da bo vsa javnost vedela, komu naj reče — fej!

Pravite, da hočete včasih posvetiti v Avgijev hlev z bengalično lučjo. Avgijev hlev hočete snaziti, in „vendar pravi pregovor“, da se poslužim Vaših besed: pometaj najprvo pred svojim pragom! Vaših „zanimivih slučajev“, Vašega bengaličnega ognja in Vas samih se pa toliko bojim, kot slamnatega moža v koruzi. Sicer pa, če ste izurjeni v bengaličnem ognju, Vas proti primerni odškodnini porabim pri kaki predstavi.

Dejstvo je in ostane: Ona dva dijaka, ki bi jih Vi radi naredili za kongreganista, nista kongreganista, in odgovor na Vaše vprašanje, „kdo je komu naselil“, se glasi: „Narod“ — Vam. Dr. Ažman.

Gospodarstvo.

Najbolj priprosto zavarovanje živine.

Vsi vemo, da je zavarovanje živine nujno potrebno. O tem se je že veliko govorilo, veliko pisalo in delalo. Napravili pa nismo ničesar. Danes smo tam, kjer smo bili pred desetimi in več leti. Vse čuti potrebo zavarovanja, toda nihče se ne upa ustanoviti zavarovalnice. Vsak, kdor se poglobi v to vprašanje, vsak se zбоji sitnosti, težav in izgub. V Novem mestu se je 1. 1899 trdila kmetijska podružnica spraviti krajevno zavarovalnico v življenje, toda pokazale so se take težave, da ni šlo. Pri nas manjka ugodnih pogojev za take zavarovalnice, zato ne pridemo naprej.

Sedaj je padla nova misel, da bi se živina lahko odškodovala, če nam pogine, in sicer na zelo priprosto način. Ces. svetnik in ravnatelj kmetijske družbe Gustav Pirc predlaga, da bi se za odškodovanje živine, ki pogine, napravil pri kmetijski družbi sklad, iz katerega bi se dajale živinorejcem odškodnine. Tedaj nobene zavarovalnice, ampak samo nekaj dobrodelni sklad, ki naj bi se imenoval pomožni živinorejski sklad. Ta sklad bi se nabiral tako kakor pri zavarovalnicah, namreč s prispevki živinorejcev članov. Ti prispevki bi bili to, kar je zavarovalnina. Vsak, kdor bi hotel dobiti pravico do odškodnine, bi moral plačati določene odstotke od vrednosti svoje živine. Za začetek se je določil dva odstotni (2%) prispevek, tako da bi moral vsak od 100 K vrednosti plačati 2 K letnega prispevka.

Med zavarovalnico in tem skladom bi bila ta razlika, da bi se vse poslovanje in vse odškodovanje vršilo na najpriprostejši način, brez vseh težkoč in sitnosti, prosto po zaslišanju zaupnikov iz dotičnega kraja, tako da bi vse poslovanje ne prizadevalo nobenih posebnih stroškov.

Misel je dobra in bi bilo želeli, da bi se z njo sprijaznili naši živinorejci. Na vsak način je treba o tem razmišljati in povedati svoje mnenje. Za danes hočem le napisati, kako se misli na poslovanje tega zaklada. Stvar je sledeča. Za vsak sodni okraj se ima določiti poprečna vrednost posameznih vrst goveje živine in sicer: 1) za odstavljen goved do končnega 1 leta, 2) za dvoletno goved, 3) za krave in 4) za vola. Dotične vrednosti je nastaviti v celih kronskih stotkih, tako n. pr. za teleta do 1 leta po 100 K, za dvoletno goved po 200 K, za krave po 300 K in za vola po 400 K. Potem bi moral vsak udeležnik prijaviti vso svojo živino in bi moral dajati v sklad toliko prispevka, kolikor ga odpade na vso vrednost njegove živine. Ta prispevek se da pa tudi znižati. Če želi udeležnik (član), da dobi popolno odškodnino, mora plačati ves prispevek, to je 2%, če pa želi, da se ga le na pol odškoduje, plača pa 1%. Če nastopi nesreča, da mu žival pogine, dobi kot polno odškodnino $\frac{1}{2}$ ali 80%; če pogine krava z vrednostjo 300 K, bi ne dobil celih 300 K, ampak samo 240 K, to je $\frac{4}{5}$ ali 80%. Če bi plačal pa samo polovico prispevka, bi dobil tudi samo polovico odškodnine, t. j. 120 K.

Ta sklad bi se upravljal pri c. kr. kmetijski družbi v Ljubljani in bi začel delati, kakor hitro bi se priglasilo toliko živinorejcev, da bi bilo priglasene govedi za 1.000.000 K vrednosti.

V pojasnilo, kako se misli poslovanje tega sklada, naj služi še ta izgled, ki ga je prinesel „Kmetovalec“. Posestnik N. N. priglasil na posebni tiskovini svojo goved naravnost družbi ali potom svoje podružnice (živinorejske zadruga, rajfajznovke itd.) in sicer n. pr.: 2 mladi govedi pod 1 letom à 100 K = 200 K 2 govedi v drugem letu . . . à 200 K = 400 K 2 kravi à 300 K = 600 K 2 vola à 400 K = 800 K

ki je toraj skupaj vredna 2000 K ter plača takoj svoj letni prispevek v sklad, ki znaša ali 40 K ali pa 20 K kakor želi dobiti od sklada ali p'opolno ali pa samo polovico odškodnine. Podatke na priglasnici morata potrditi dva sosed, ki prevzmeta jamstvo za resničnost, in predstojnik dotične kmetijske podružnice ali pa drugega društva. V slučaju nezgode dobi priglašeni iz živinorejskega sklada n. pr. za poginulega vola 320 K, oziroma 160 K, kakor je namreč prispeval. Kmetijska družba bi se seveda dala najprej kratkim potom poučiti po kakem zaupniku, če ni kake sleparije, in potem bi kar najprej nakazala povračilo škode.

Tak je predlog za ustanovitev pomožnega živinorejskega sklada, seveda v glavnih potezah ali v načrtu. Sedaj je pa stvar naših živinorejcev, kmetijskih podružnic in živinorejskih zadrug, da povedo svoje mnenje in da se prične z delom. —r—

Skupno naročevanje strojev.

Kakor gobe po dežju tako raste število mlatilnic, gepeljnov, čistilnih strojev, brzo-parilnikov itd. po naših krajih. Po vaseh, kjer ni bilo pred malo leti nobene mlatilnice, je danes po več mlatilnic in gepeljnov. Vse nadomešča ročno delo s strojem. To je dosti jasen dokaz, kako zelo nam primanjkuje delavnih sil, kako težko je dobiti potrebne delavce in kako drago jih je plačevati!

Vse te stroje kupujejo naši gospodarji navadno po agentih, dostikrat na pritisk agentov, ki porabijo vsako priliko, da kaj prodajo. Cisto naravno! Ti ljudje žive od tega. Naši gospodarji pa radi delajo take prilične kupčije, posebno če so pri dobri volji. Vse to pa ima za posledico, da so take slučajne kupčije večkrat dražje kakor bi trebalo.

Po našem mnenju bi bilo veliko bolje za naše gospodarje, ako bi se zaradi nakupa potrebnih strojev obračali na kmetijsko podružnico ali kmetijska društva in zadruga, ki imajo navadno tudi to nalogo, da preskrbujejo svojim članom potrebne stroje. Na ta način bi prišli ceneje do strojev in pogostoma do boljših. Trebalo bi pa dveh pogojev za to.

Prvi pogoj bi bil ta, da se gospodarji o pravem času (dosti zgodaj) in sami odločijo za nakup potrebnega stroja, ne še le takrat, kadar pride agent v hišo. Vsak gospodar mora vedeti, če mu je treba stroja ali ne. V tem pogledu ne potrebuje nobenega vsiljevanja in prigovarjanja po agentih.

V drugo je pa treba, da se ti stroji skupno naroče, toraj v večjem številu, za vse naročnike naenkrat. S takim skupnim naročevanjem se dobe stroji po dosti ugodnejši ceni, kakor če se naroči vsak stroj za se.

V okolišu novomeške kmetijske podružnice se vsako leto naroči veliko in različnih strojev. Vse to bi se dalo n. pr. po kmetijski podružnici za člane skupaj naročiti. Na ta način bi se veliko prihranilo. O tem ne more biti nobenega dvoma. V tem slučaju bi se dobilo pa tudi zanesljivo dobro blago, ker bi se podružnica za to pobrigala. Če se danes skupno in v celih vagonih naročajo umetna gnojila zaradi ugodnejše cene, bi se ravno tako lahko skupno naročali različni stroji, za katere bi tudi pratežina manj veljala, če bi se jih dobilo za cel vagon skupaj. Tako delajo po drugih krajih in tako bi tudi nam kazalo.

Naše gospodarje pa opozarjamo s temi vrsticami na korist skupnega naročevanja pri kmetijskih strojih in jih pozivljemo, da se ga tudi pri nas poprimajo —r—

Gospodarske drobtine.

— Kmetijski tečaji v Belokrajini.

Dne 5. in 6. januarja sta bila dva kmetijska tečaja v Belokrajini in sicer v Dragatušu in Doblčah. Na obeh se je predavalo o vinarstvu in kletarstvu, o sadjarstvu, o pridelovanju krme, o živinoreji in zadrugi. V nedeljo in v ponedeljek 12. in 13. januarja se priredita kmetijski tečaja v Starem trgu pri Kočevju in na Vrhu pri Vinici. Dne 19. in 20. t. m. pa v Podzemlju in v Draščih. Gospodarji in gospodinjice, udeležite se tečajev v obilnem številu! Pošljite na tečaj svoje odrasle sinove in hčere!

— Mah po travnikih. Po naših travnikih je polno mahu. Letošnja jesen in zima sta posebno ugodna tej rastlini, ki se letos tudi nenavadno močno razširja. Ker nam dela mah veliko škodo po travnikih, ga je treba

pridno zatirati. S travniško brano, z ostrimi grabljami in z dobrim gnojenjem bomo največ dosegli. Mah je treba zatreti! Kjer je več travnišine, naj se pridno rabi travniška brana. V vsaki vasi bi morali imeti saj eno orodje.

— Krtine po travnikih. Letos je vsled mehke zime ves čas krt na delu. Vsled tega so travniki posuti s krtinami. Če le mogoče, naj se te krtine poravnajo pred snegom.

— Sadno drevje. Kdor želi letošnjo pomlad drevje saditi, naj se za drevje pravočasno pobriga in naj napravi potrebne jame sedaj, če jih ni že jeseni izkopal. Potrebno drevje naj se naroči iz zanesljivih drevesnic. Priporočati je, da se po možnosti naši sadni vrtovi povečajo. Sicer pa naj se sadi sadno

drevje le na ugodne prostore, na taka mesta, kjer je pričakovati dobre rasti.

— Čiščenje sadnega drevja. Po naših vaseh je sadno drevje močno zanemarjeno. Ko je vsajeno, se pa pusti samo sebi. Nič se ne trebi in ne čisti. Zato pa vidimo po drevju napol suhe ali čisto suhe veje, vse polno divjih pognankov itd. Čas bi bil, da se obrne tudi pri nas v tem pogledu na bolje. Naši ljudje pridejo precej po svetu, vidijo kako skrbno se drugod drevje goji in kako skrbno se mu gnoji. Pri nas se pa nič ne stori za sadno drevje. Zato ni čudno, da ga napadajo mahovi in lišaji in da se suši, namesto da bi krepko rastlo in rodilo!

Proračun novomeške občine za l. 1913.

Potrebščine:		Pokritje:	
I. Uprava v občini:		I. Uprava v občini:	K
Funkcijska pristojbina:	K	Pristojbine: a) za razglase	80
Plače: a) tajnik	1800	b) za ogleda	150
b) blagajnik	600	c) meščan. pravo	—
c) živinozdravnik	800	d) policijske	250
d) stražniki	4540	e) mrliški ogledi	30
e) sluga	840	Povračila: a) bolniš. blagajna	115
f) prizigalec	840	b) zavarov. nezgode	—
g) gozdni paznik	360	c) starostno zavar.	216
Obleka: a) stražniki	500	d) zapor. stroškov	150
b) sluga	80	e) mest. hr. kurjava	800
Remuneracije	600	Obresti poštne hranilnice	20
Pisarniške potrebščine	400	Pisarniški dohodki (za spise,	
Zavarovalnina: a) nezgode	62	domovnice itd.	35
b) bol. blagajna	330	Plača okrajne sluge	400
c) starostna	650	Živinski potni listi	200
Zaporni izdatki	30	Odgon	500
Odgon	500	Razno	50
Vozni stroški	20		2996
Pranje in snaženje	40		
Razno	100		

II. Uprava mestne imovine:	
Davki: a) zemljiški	250
b) najemninski	3600
c) dohodninski	62
d) rentni	10
e) pristoj. namestek	900
Vzdrževanje mestnih poslopij	800
Nakup: a) zemljišč in	
b) poprava hiš. oprave	50
c) " orodja	80
Zavarovalnina poslopij	200
Priznanila, kolek. pristojbine	50
Gozdni stroški	600
Kopališče in perišče	300
Sejmišče	300
Razno	50
	7252

III. Ceste, ulice, trgi:	
Čistjenje mesta	3000
Razsvetljava	1200
Kanali in jarki	500
Gramoz in pesek	900
Ulice, ceste in ograje	500
Naprava hodnikov (trotoarjev)	2000
Razno	30
	8130

IV. Zdravstvene in blag. zadeve:	
Bolnica za silo	50
Dilanečeva ustanova	260
Gizelina	100
Gimnaz. jubil. ustanova l. 1896	100
Jubilej. ustanova ob 50 letnici:	
a) 2 dijaka à 100 K	200
b) 20 mest. ubogim à 10 K	200
Dolhofova ustanova	90
Wepustek	16
Polakova	20
Podpora raznim društvom	500
Naprava novega pokopališča	2000
Konjač	50
Razkuževanje	10
Razno	20
	3616

V. Šole:	
Deška šola	
Dekliška šola	5668
Obrtna	
Zaklad za stavbo deške šole	200
Razno	—
	5868

VI. Vojaška nastanitev:	
Nastanitev vojakov	400
Priprege za vojaštvo	200
Krma in slama	30
Razno	10
	640

VII. Obresti in amortizacija pos. glav.:	
Novomeška mest. hran. št. 785	
dto. odpov. pos. pro 1911	
dto. št. 1472	600
dto. št. 2606 (novo)	1416
Ljubljanska mestna hr. št. 169	
a) konto posojila od 141.350	8482
Kranjska hranilnica št. 476	2100
" " št. 495	3500
Obresti od menice.	
Novomeška hran. št. 1915	480
Skupaj	16578
	55176

Rekapitulacija:	
Potrebščine:	Pokritje:
Uprava v občini	13092 K
Uprava mestne imovine	7252 " 35009 "
Ceste, ulice, trgi	8130 " 250 "
Zdrav. in blag. zadeve	3616 " 1082 "
Šole	5868 " 3820 "
Vojaška nastanitev	640 " 340 "
Obresti in amortizacija	16578 " —
Primanjkljaj	— 11679 "
	55176 K 55176 K

Primanjkljaj se pokrije iz sledečega:	
Doklade 45 %	11679 K 10000 K
Asanacija	2700 "
Pasji davek, od psa 6 K	250 "
Prisp. za pokop.	1150 "
Preostanek	2421 K
	14100 K 14100 K

Politični pregled.

Poslaniška zbornica je sprejela službeno pragmatiko neizpremenjeno kakor gospodarska zbornica. Dovoljen je bil proračunski provizorij v tretjem branju. Pri tem se je pokazalo, kako velik vpliv ima v zbornici Slovensko hrvaški klub, ki se mu je končno morala udati mogočna nemška in poljska gospoda. Vprašanje italijanske pravne fakultete je vsled odpora tega kluba obležalo nerešeno v odseku, vladni načrt o centralni blagajni za zadružništvo se je odkazal narodno-gospodarskemu odseku po preteku več let, komisar Cuvaj je moral iti in Rusini so s pomočjo tega kluba dosegli lepe uspehe glede svoje univerze.

Zbornica je sprejela tudi zakon o klanju živine in novi društveni zakon, ki stopi v veljavo s 1. majem 1913. Najvažnejša izprememba pri tem zakonu je, da smejo tudi ženske biti člani političnih društev. Sklenila je tudi nov zakon o kontroli državnih dolgov in zakon, s katerim se za bodoče leto odkaže deželam del prebitkov iz skupnih sirotinskih blagajn.

Gospodarska zbornica je odobrila začasnega proračun. V tajni seji se je izrazila želja, naj se sklene s Srbijo ugodnejša trgovinska pogodba kakor je sedanja. Drugi govorniki so vladi priporočali varčnost in ojačenje slovenskega življa ob jadranskih obalah. Nenormalne razmere na Hrvaškem se morajo odpraviti.

Francoska. Dne 17. t. m. se zbere nacionalna skupščina, da izbere predsednika republike.

Kulturni boj v Nemčiji se bode najbrže ponovil. Izzval ga je zvezni svet, ki postavo zoper jezuita tako razlaga, da jezuiti niti opravil svojega duhovskega stanu ne smejo izvrševati. Katoličani so proti temu na izvrstno obiskanih shodih protestirali in še celo luterani pišejo v svojih listih, naj se napravi izjemni zakon zoper brezbožnike, bogotajce in sovražnike krščanstva, ki so bolj nevarni nego jezuiti.

O mejah prihodnje Albanije velevlasti še niso edine. Le v tem soglašajo, da se da novi državi kolikor mogoče dalekosežno neodvisnost. Italija ima glede Albanije v Avstrijo le en skupen interes, namreč ta, da če ne sme Valona postati italijanska, tudi Drač ne sme postati avstrijski. Glede meja Albanije pa med obema državama ni nobenega dogovora. Italija pač hoče, da se na Adriji vzdrži status quo.

Glede Odrina namerava trozveza predlagati: Turčija Odrin odstopi Bulgariji. Mošeja sultanov se eksteritorializira. Sultan ostane njen posestnik in sme v njej vzdrževati posebno stražo. Mošeja in okrožje okolu nje uživa iste izjemne pravice kakor tuja poslaništva. Bulgarija se s tem baje strinja, Turčija pa še ugovarja. Sicer se je pa Sukri paša, poveljnik v Odrinu najbrže že prepričal, da je končni obupni boj brezuspešen in se bo moral Odrin najbrže udati te peko 8 dni.

Razmerje med Avstrijo in Rusijo je še vedno napeto. Avstro-Ogrska svojih varnostnih priprav, kakor želi Rusija, tako dolgo ne odpravi, dokler Srbi svojih vojakov iz albanskega pristanišča ne umaknejo. Rusija pa je izjavila, da mogoče 14. t. m. še ne odpusti rezervnikov domov.

Mirovna pogajanja so se 5. jan. suspendirala, ko se pa Odrin preda, bo mirovna konferenca zopet začela delovati. Kapitulacijska pogajanja med Sukri pašo in poveljnikom oblegavalne armade pred Odrinom so se že začela.

Med Rumunijo in Bulgarijo grozi konflikt, vendar pa je upati, da ga velesile preprečijo.

Dopisi.

Prečina. — Naš gospod kaplan Štefan Trškan je prezentiran za župnika v Šmihelu pri Novem mestu. Poštenemu in za vse dobro vnetemu duhovniku privoščiti cela fara to lepo častno mesto, in čestita vrlim sosedom Šmihelcem, da dobijo takega gorečega dušnega pastirja. — Mi ga bomo težko pogrešali! polsedmo leto je deloval med nami z izrednim vspehom, posebno kot spreten katehet v šoli, pa poseben prijatelj bolnikov, zelo skušen voditelj odraščene mladine, vrl zagovornik abstinence; v cerkvi pred oltarjem, v spovednici in na prižnici je bil z vso resnobo in vspehom na svojem mestu. Bog ga blagoslovi i dalje v novi službi, nam pa nakloni dobrega naslednika!

Iz Adlešič 20. decembra 1912. — Zopet letos se je javil divji prasec, o katerem sem vam že par let sem sporočal. v Beli Krajini. Včeraj so opazili njegovo sled v Priški, hosti poleg Tribuč, pisatelj teh vrstic pa je videl danes njegovo sled v Guščiku, v hosti, ko je šel iz Tribuč. Po sledi sklepati, mora biti velika zver. Kakor je bilo slediti, je šel najbrž mimo Pribinec v Veliko Bukovlje, kjer se je zadrževal tudi zadnje zime in so ga enkrat lovci tudi videli, pa jim je ušel. Nekateri mislijo, da morda to ni res divji prasec, ampak le podivjan domač prasce, ki je ušel pred nekaj leti nekemu trgovcu z voza, ko jih je peljal več skupaj. Na vsak način bi bilo dobro ga dobiti v roke, da bi se videlo, kaj je ž njim in da ne bo več vodil za nos belokr. lovcev in drugih ljudi, kakor jih že 3 zime.

Domače in tuje novice.

Konferenca „Sodalitatis Ssi. C.“ za novomeško dekanijo bo v sredo dne 15. t. m. ob polu 11. uri dopoldne v Prečini.

Poroka. Dne 1. prosinca 1913 se je poročil g. prof. dr. Davorin Gorjanec z gđ. Mimico Gorjanec, roj. Košir. Na žeuitorvanjsko popotovanje se je podal proti Benetkam in se vrne po nedelji. Bilo srečno!

Sodnikom-lajikom z naslovom „cesarski svetnik“ so vsled razglaša c. kr. pravosodnega ministrstva v sporazumu z ministrstvom za trgovino pri c. kr. okrožnem sodišču v Rudolfovem za dobo treh let zopet imenovani trgovci gg.: Karol Barborič, Urban Horvat, Jurij Picek in Franc Seidl.

Seja mestnega občinskega odbora v Novem mestu. Dne 23. decembra 1912 je imel novomeški občinski svet pod predsedstvom g. župana po preteku dveh mesecev zopet redno sejo. Vršila se je najprej volitev članov in namestnikov za mestni krajni šolski svet, ki so se je vdeležili vsi občinski odborniki in dva zastopnika občine Prečina. Članom kr. šolskega sveta za mestno občino Novo mesto so bili izvoljeni soglasno gg.: Anton Kuder, Karol Rosmann, dr. Milan Serko in Alojzij Windischer; namestnikom gg.: Makso Brunner, Jožef Ogoreutz, Adolf Pauser in Vladimir Vojska, za občino Prečino pa članom g. Franc Korbar in namestnikom Anton Globevnik. Nato je bila volitev v cenilno komisijo za odmerjenje vodovodnih pristojbin in sta bila izvoljena na predlog obč. svetnika g. VI. Vojske gospoda Karel Barborič in Urban Horvat. G. župan prebere potem okrožnico dež. odbora tičečo se izvrševanja policijsko-kazenskih predpisov. Imenom finančnega odseka poroča g. A. Pauser o razdelitvi čistega dobička „Mestne hranilnice“ od leta 1911, ki znaša 17.304 K. Od tega se v smislu hranilničnih pravil razdeli svota 8000 K takole: Za pok. sklad uradnikov 800 K, za zgradbo kanala 2700 K, za novo pokopališče 1150 K, za ubožni sklad in učila po 500 K, požarni brambi in mestni godbi po 250 K, obrtni šoli in novomeškimi visokošolcem po 300 K, dijaški kuhinji 400 K, podpornemu društvu c. kr. gimnazije in za olepšavo mesta po 200 K, ljudski knjižnici in šolskemu kuratoriju po 150 K, društvu za otroško varstvo 100 K, Vincencijevi družbi 50 K. V odbor za zgradbo projektirane žel. črte Brežice-Novu mesto se izvolita g. župan in njegov namestnik. — Po odmoru pride na dnevni red proračun za l. 1913, ki ga podaja na drugem mestu. Predsedstvo prevzame podžupan g. Vojska. K besedi se priključi občinski svetnik in pravni konsulent „Mestne hranilnice“ g. dr. Jakob Schegula, ki predlaga, naj se z ozirom na tako poveljen rezultat proračuna in z ozirom na izkazani prebitek 2421 K ter z ozirom na izredno delavnost g. župana zviša nagrada za poslovanje županovo za 200 K, tako da bo funkcijska doklada županu znašala letno 2000 K. Soglasno je bil sprejet ta predlog. Vršil se še na kratko nadaljna debata o proračunu, na kar g. župan zaključil sejo.

V Novem mestu je v letu 1912 umrlo 82 oseb, od teh v ženski bolnici 49, v mestu 33, rojenih je bilo 54 otrok, med temi v ženski bolnici 21, v mestu 33. Porok je bilo 6.

Rokodelsko društvo v Novem mestu priredi v nedeljo 12. t. m. igro „Rokodelska družba“, šaljivi prizor „Simplicij Žolna“ in kuplet „Ej potrpi!“ Vstopnina: Sedeži I.—III. vrsta po 1 K, ostali sedeži po 80 v, stojišča po 40 v. Začetek ob polu 8. uri zvečer. Društvo vabi k obilni udeležbi.

Narodna čitalnica v Novem mestu ima svoj redni občni zbor dne 11. januarja 1913 ob 8. uri zvečer v svojih prostorih.

V Krškem je bil soglasno izvoljen članom okr. šol. sveta krški podžupan Ivan Pfeifer, poštar v Leskovcu, namestnikom Vinko Born, posestnik na Raki.

Umril je 6. t. m. zjutraj višnjegorski župan in trgovec Anton Perko, star komaj 32 let. Bil je zvest in agilen pristaš S. L. S. — N. p. v m.!

Mestna hranilnica v Novem mestu. V mesecu decembru 1912 je 213 strank vložilo 74.924 K 73 h; 238 strank vzdignilo 113.040 K 19 h; stanje vlog 3.459.737 K 20 h; denarni promet 475.680 K 74 h; vseh strank bilo je 1195.

Davčnega upravitelja g. Fr. Aumanna je finančni minister imenoval davčnim nadupraviteljem za službeni okoliš finančne direkcije Ljubljana.

Novi dunajski župan. Dne 23. dec. je bil izvoljen namesto odstopivšega dunajskega župana Neumayerja ekselencen dr. Weisskirchner, ki ga je cesar že potrdil.

Sejmovi v januarju v novomeškem okraju. 13. sejmica v Novem mestu, 16. semenj za živino v Kandiji, 21. semenj v Novem mestu.

S pošte. Oficijant Alojzij Kristan v Novem mestu je izstopil iz poštne službe. Za Novo mesto je imenovan oficijant Alojzij Sterbenc.

Sekundarijem ženske bolnice v Novem mestu je imenovan dr. Božidar Küssel.

Čuden pojav v naravi. Tik pod rezervarjem mestnega vodovoda pri božjem grobu

izvira mali studenček. Naj bi si ga strokovnjaki malo bliže ogledali, mogoče se da še kaj napraviti z njim.

Nova občina na Dolenjskem. Cesar je potrdil sklep deželnega zbora, po katerem postane Polje v občini Toplice na Dolenjskem samostojna občina.

Policijski pes v Novem mestu. Kakor poroča „Slovenec“ 3. t. m. je dobila orožniška postaja v Novem mestu policijskega psa.

Knjigovodski tečaj. Zavod za pospeševanje obrti na Kranjskem v Ljubljani priredi meseca januarja knjigovodski tečaj v Rudolfovem; rokodelska in sorodnih obrtov zadruga tem potom najvljudnejše vabi vse gg. obrtnike, ki se hočejo tečaja udeleževati, da se najkasneje do 12. t. m. prijavijo pri načelniku g. A. Sedlarju v Kandiji.

Še nikdar se ni zgodilo, da bi za srbske srečke ob l. 1888 bilo toliko zanimanja kot ga je sedaj. Pravi vzrok tega zanimanja je težko dognati, gotovo pa je, da veliko privlačne sile teži v dejstvu, da stojimo pred velikim zrebanjem 15. januarja, pri katerem bo izzreban glavni dobiček čistih 100.000 frankov. Kdor hoče v srečnem slučaju obogateti, pri tem pa za srečko le malo izdati, za tega je ustvarjena srbska državna srečka iz l. 1888. Veliko več upanja do bogastva pa nudi seveda turška srečka s svojimi bogatimi glavnimi dobitki v znesku 1.800.000 frankov vsako leto. Turška srečka je dražja, a zato dragocenejša. Pravi računar bo prav gotovo izračunal, da je turška srečka najcenejša. Slovenska Straža priporoča obe in sicer vsakemu ono, ki ustreza njegovim razmeram. Opozorjamo na današnji zadevni oglas Slov. Straže.

Živina se kolje — davka prosto. Do sedaj je moral vsak lastnik živinčeta, ako ga je moral zaklati, oziroma pobiti v sili, plačati užitnino. Z novim letom pa je stopil v veljavo zakon, po katerem bo lastnik živino, ki jo mora vsled bolezni ali nezgode doma zaklati, oproščen užitnine in doklad, četudi bo meso prodal. Živino mu bo smel zaklati ali pobiti tudi mesar, meso pa bo smel prodajati samo lastnik živine.

Nova delniška družba. Kakor se nam naznanja, so dosedaj pri Kathreinerjevem podjetju udeležene tvrdke izpremenile to podjetje v delniško družbo pod firmo Kathreinerjeve tvornice za sladno kavo d. d. Delniška glavica znaša štiri milijone kron. — Kathreinerjeva Kneippova sladna kava se doslej razpečava že nad 22 let ter je postala znamenito industrijsko blago, kar se spriči nove ustanovitve pač najbolje razvidi. Kakor nadalje čujemo, se gradi nova velika tvornica, ki se bo v kratkem izročila obratu.

Prošnja.

Podpisani se obrača tem potom na vse hranilnice in posojilnice na Dolenjskem s prošnjo, da se tudi letos spomnijo pri sklepanju računov „Dijaške kuhinje“ v Novem mestu, ki oskrbuje 54 dijakov vključno neznosni draginji.

Dr. Ciril Ažman, vodja.

O vremenu.

Zopet se je oglašil dolenjski vremenski prerok, ki hoče cenjenim čitateljem v zabavo napovedovati in ugibati bodoče vreme. — Leta 1909, ko sem zadnjič v Dol. Novicah prorokoval vreme, sem prejel zelo laskave pohvalnice gledé točnega nastopa napovedanega vremena. Vsi, ki so na podlagi mojih ugibanj računali, so spravili suho krmo pod streho. Moram biti pa odkritosrčen, če ne, mi ne bode nihče nič verjel. Hotel sem namreč povedati tudi resnico, da so še danes jezni na-me vinogradniki, ki so se tudi zanašali in pričakovali na moje napovedane krasne solnčne dneve, a je lilo iz neba malo da ne ves čas trgatve! Zares takrat sem jih slišal dovolj in sem sklenil nič več „farbati“.

A ker vidim, da so dobile Dol. Novice novo moderno obliko, sem pozabil na svojo obljubo in sem se zopet ojunčil vkljub veselim in žalostnim izkušnjam. Prosim pa takoj v začetku, da mi nihče ne zameri, če se bodem tudi letos kedaj pošteno urezal z ugibanjem vsaj vemo, da vsi različni vremenski pregovori in vsa vremenska prorokovanja v obeh pametnih ljudi niso dosti vredna ali pa nič. Sicer sem pa prepričan, da mi vsak čitatelj od srca privoščiti, naj bi vsikdar najtočnejše uganil vreme, saj je zopet resnica, da je ravno od vremena odvisna največkrat celo odločilna važnost za kmeta in gospoda.

Leto 1913! — Kakšno bo? — Pravijo, da bo zaradi številke 13 povsem nesrečno leto. Praznoveren človek bi kmalu temu verjel, posebno če vé, da ima letošnje leto žensko gospodarico — vladarico, ki jej je ime „Venera“. Številka 13 in ženska vladarica, kdo naj pričakuje srečo v tem letu? — Kdo je „Venera“? To je najjasnejša in najsvetlejša zvezda premičnica, ki jo vidimo in občudujemo zjutraj pred solncem kot danico in zvečer za solncem kot večernico. Velika je skoraj kakor naša zemlja in ji je tudi najbližja prijateljica. Okolu solnca se zasuče v 224 in pol dneh. — Leto je navadno bolj mokro kot suho, pa tudi soparno in vroče. — Spomlad je pozna, toda prijetna. Poletje vroče in soparno, ali pa tudi čisto suho. Jesen je navadno lepa in topla,

pa ne dolgo. Zima je pa s prvega precej suha, a konča z mnogimi nalivi in povodnji. — Letina ni posebno dobra. Tudi grozdje rado gnije, zaradi tega se mora trgatav prej začeti in ne odlašati. Kakovost vina je srednja in treba se je z vinom dobro preskrbeti, ker so naslednja leta še slabša. Vbogi Dolenjci, nič dobrega se ne prorokuje glede vinogradov! Dal Vsemogočni, da se slaba vinska prorokovanja izpremené v najboljšo in najobilnejšo vinsko kapljico!

Za mesec januar. — Prve dni do 10. stoji barometer zelo visoko ter je vreme na gorah in visokih planinah solnčno in mrzlo, v dolinah pa vedno oblačno in megleno in srednje mrzlo. — Potem začenja barometer padati in postane vetrovno in sneženo vreme z mrazom do 17. Na to se začne barometer zopet vzdigovati in postane mrzlo a lepo vreme, ki traja do 22. Barometer zopet pada in je vreme mlačno, deževno s sneženo padavino in zelo neprijetno do 27. — Sedaj pa pritisne burja, izčisti zrak in postane jasno lepo vreme, ki traja do konca mesca in pri tem pa stoji barometer zelo visoko.

Kratkočasnice.

Hiter odgovor: Surovež vstopi v železniški voz: „No, ali je Noetova barka že polna?“

Sprevodnik: „Ne, še osel manjka.“

Vzrok: „Kaj mislite, gospod doktor, kaj je vzrok toliko nesrečnih zakonov?“

„Poroka, milostljiva.“

Dražbeni oklic.

E 581/12

2

Vsled sklepa z dne 17. dec. 1912 opr. št. E 581/12/2 prodado se dne 20. in 21. januarja 1912 dopoldne ob 9. uri v Št. Jerneju in Kobilu na javni dražbi:

Velika množina bukovnega oglja, bukovih desk različne dolžine in debelosti, različni stroji in strojni deli, vozovi, konji itd.

Reči se smejo ogledati dne 20. in 21. prosinca dopoldne med 8. in 9. uro.

C. kr. okrajno sodišče Kostanjevica odd. II., dne 20. decembra 1912. 6

Razglasilo domika.

E 518/12

59

Na dražbi dne 21. grudnia 1912 prodana posvetstva vlož. št. 1048 in 1082 deželne deske kranjske, izvzemši parcele št. 2175, so se domaknila Ljudski posojilnici v Ljubljani za najboljši ponudek in sicer prvi vložek za 35.000 K, drugi pa za 19.000 K.

Domik se z nadponudbo ne more ovreči.

C. kr. okrajno sodišče Rudolfovno, odd. II., dne 21. grudnia 1912. 9

Dražbeni oklic.

E 1058/12

3

Dne 14. januarja 1913 dopoldne ob 10 uri se proda v grajsčini „Breitenau“ na javni dražbi: Različna sobna in hišna oprava, kuhinjsko in gospodarsko orodje, 2 kravi, 1 konj in nad 120 posekanih smrek odnosno krľev. Reči se smejo ogledati dne 14. januarja 1913 v času med 9. in 10. uro dopoldne v Zalogu „Breitenau“.

C. kr. okrajno sodišče v Rudolfovem, odd. II., dne 23. grudnia 1912. 10

Dražbeni oklic.

E 548/12 E 556/12

10

8

Dne 29. januarja 1913 bo pri spodaj oznamenjeni sodnji v izbi št. 8 dražba zemljiše:

I. ob polu 10. uri dopoldne vl. št. 156, 311, 365, 372 k. o. Golobdol in 652 k. o. Golobinjec obstoječih iz hiše št. 3 v Gör. Golobdolu in št. 45 v Golobinjeku z gospodarskimi poslopji in vodnjakom, travnika, 13 njiv, 10 gozdnih in 6 parcel pašnikov odnosno vinogradov, ki so cenjeni skupaj na 13.761 K 30 h s pritliklami vrednimi 67 K 70 h vred.

II. ob 10. uri dopoldne vl. št. 22, 46, 47, 65 in 610 k. o. Golobinjec obstoječih iz 2 hiš v Golobinjeku z vodnjakoma in gospodarskimi poslopji, 4 vrtnih, 4 gozdnih, 6 pašnih parcel, 2 vinogradov, 4 njiv in 5 travnikov cenjenih skupaj na 6552 K 53 h s pritliklino vredno 8 K 40 h vred.

Najmanjši ponudek znaša ad I 9219 K, ad II 4374 K.

Dražbene pogoje in listine tičečo se nepremičnin smejo tisti, ki žele kupiti, pregledati med opravnimi urami v sobi št. 5 tega sodišča.

C. kr. okrajno sodišče Rudolfovno, oddelek II., dne 2. grudnia 1912. 11

Dražbeni oklic.

E 797/12

7

Dne 12. februaria 1913 dopoldne ob polu 10. uri bo pri spodaj oznamenjeni sodnji, v izbi št. 8 dražba polovice zemljišča vl. št. 374 k. o. Rudolfovno obstoječega iz hiše v Novem mestu št. 180, v kateri se izvršuje gostilniška obrt iz vrta in gozda v Dobindolu s pritliklino vred, ki sestoji iz 6 legnarjev, cenjene skupaj na 6655 K 50 h. Najmanjši ponudek znaša 3353 K; pod tem zneskom se ne prodaje.

Dražbene pogoje in listine, ki se tičejo nepremičnine smejo tisti, ki žele kupiti, pregledati pri spodaj oznamenjeni sodnji, v izbi št. 5 med opravnimi urami.

C. kr. okrajna sodnja Rudolfovno odd. II., dne 15. novembra 1912. 14

Mi iščemo marljivih sotrudnikov!

Oddelek za srečke Češke industrijske banke. Zastopstvo za :: jugoslovansko ozemlje, :: Ljubljana. 230-3-3

Loterijske številke.

TRST, 28. decembra 70 37 48 30 40
 GRADEC, 8. januarja 24 13 11 3 29

Listnica uredništva:

G. St. iz Zagreba: Vaš članek radi izpremembe našega lista nismo mogli danes priobčiti, a ga prav gotovo v prihodnji številki.

Dražbeni oklic.

E 548/12
10

Po zahtevanju mestne hranilnice v Novem mestu zastopane po Dr. Scheguli v Novem mestu bo dne 29. januarja 1913 dop. ob polu 10. uri pri spodaj označenih sodnji v izbi št. 8 dražba zemljišč vl. št. a) 156, b) 311, c) 365, d) 372 k. o. Globodol in e) 652 k. o. Golobinjek obstoječih iz hiše št. 3 v Gor. Globodolu, in hiše št. 45 v Golobinjeku, poda, gospodarskih poslopj, vezanega kozolca, in kozolca samca, 1 travnika, 13 njiv, 10 gozdov, 1 zidanice, vodnjaka in svinjaka in 6 parcel, ki so deloma pašniki deloma vinogradi s pritliklino vred, ki sestoji iz 1 podajača, 1 gospodarskega voza, 1 razdrtega voza, 1 kope skupe, 1 pluga, 2 kos, 4 grabelj, 1 slamoreznice, 1 rete, 1 brente, 1 klepeca, 1 mizarskega stola, 1 kadun, 2 volovskih jarmov, 1 dvokolnice, 2 motik, 4 skrinj za žito in 1 zaboja.

Nepremičninam, ki jih je prodati na dražbi je določena vrednost na ad a) 11667 K 30 h, ad b) 500 K, ad c) 64 K, ad d) 200 K, ad e) 1330 K, pritlikline na 67 K 70 h.

Najmanjši ponudek znaša ad a) 7779 K, 30 h, ad b) 333 K, ad c) 43 K, ad d) 133 K, ad e) 887 K; pod tem zneskom se ne prodaje.

Dražbene pogoje in listine, ki se stem odobre in se tičejo nepremičnin (zemljiško-knjižni izpisek, hipotekarni izpisek, izpisek iz katastra, cenitvene zapisnike itd.) smejo tisti, ki žele kupiti, pregledati pri spodaj označenih sodnji v izbi št. 5 med opravljenimi urami.

Pravice, katere bi ne pripuščale dražbe, je oglašiti pri sodnji najpozneje v dražbenem obroku pred začetkom dražbe, ker bi se sicer ne mogle uveljavljati gledé nepremičnine same.

O nadaljnjih dogodkih dražbenega postopanja, se obvestijo osebe, katere imajo sedaj na nepremičninah pravice ali bremena ali jih zadobé v teku dražbenega postopanja, tedaj samo z nabitkom pri sodnji, kadar niti ne stanujejo v okolišu spodaj označenjene sodnje niti ne imenujejo tej v sodnem kraju stanujočega pooblaščenca za vročbe.

Določitev dražbenega obroka je zaznamenovati v bremenskem listu vložkov za nepremičnine.

C. kr. okrajna sodnja Rudolfovo odd. II.,
dne 2. decembra 1912.

12

Dražbeni oklic.

E 556/12
8

Po zahtevanju Mestne hranilnice v Novem mestu zastopane po dr. Scheguli bo dne 29. januarja 1912 dopoldne ob 10. uri pri spodaj označenjeni sodnji, v izbi št. 8 dražba zemljišč a) vl. št. 22 k. o. Golobinjek obstoječe iz hiše št. 11 gosp. poslopja, kozolca, vodnjaka in čebelnjaka, 1 gozda, 2 vinogradov, 2 pašnikov, 2 vrtov in 2 travnikov; b) vl. št. 46 k. o. Golobinjek obstoječe iz hiše št. 21. vodnjaka, šupe, gosp. poslopja, 1 pašnika, 2 gozdov in 1 sadnega vrta; c) vl. št. 47 k. o. Golobinjek obstoječe iz 1 pašnika in 2 njiv, d) vl. št. 65 k. o. Golobinjek obstoječe iz kleti, 1 gozda, 4 travnikov, 1 vrta, 1 njive in 2 pašnikov; e) vl. št. 610 k. o. Golobinjek obstoječe le z 1 njive s pritliklino vred, ki sestoji ad b) iz 2 kos, 2 naramnih košev, 1 motike, 1 gospodarskega voza in 1 sanjk in ad d) 1 vinske stiskanice.

Nepremičninam, ki jih je prodati na dražbi, je določena vrednost ad a) 3534 K, ad b) 542 K, ad c) 960 K, ad d) 1437 K 93 h in ad e) 78 K 60 h; pritliklina ad b) 3 K 40 h ad d) 5 K.

Najmanjši ponudek znaša ad a) 2369 K, ad b) 364 K, ad c) 640 K, ad d) 962 K in ad e) 52 K; pod tem zneskom se ne prodaje.

Dražbene pogoje in listine, ki se tičejo nepremičnin (zemljiško-knjižni izpisek, hipotekarni izpisek, izpisek iz katastra, cenitvene zapisnike i. t. d.) smejo tisti, ki žele kupiti, pregledati pri spodaj označenjeni sodnji, v izbi št. 5 med opravljenimi urami.

Pravice, katere bi ne pripuščale dražbe, je oglašiti pri sodnji najpozneje v dražbenem obroku pred začetkom dražbe, ker bi se sicer ne mogle uveljavljati gledé nepremičnine same.

O nadaljnjih dogodkih dražbenega postopanja se obvestijo osebe, katere imajo sedaj na nepremičnini pravice ali bremena ali jih zadobé v teku dražbenega postopanja, tedaj samo z nabitkom pri sodnji, kadar niti ne stanujejo v okolišu spodaj označenjene sodnje niti ne imenujejo tej v sodnem kraju stanujočega pooblaščenca za vročbe.

C. kr. okrajna sodnja Rudolfovo odd. II.,
dne 5. decembra 1912.

13

Priporočilo.

234-5-3

Rabil sem vaš pristni „Amerikanski Haarpetrol“ proti izpadanju las. Bil sem popolnoma brez upa, da zadobim zopet lase. V par tednih mi je prenehalo izpadanje las in sem zadobil popolno rast istih, za kar vam izrekam mojo zahvalo.

Ant. Kušljan ml. Kandija.

Dobi se edino le pri Iv. Svetec, brivcu, Rudolfovo, Glavni trg. Cena 1 steklenici 2 K.

RAZGLAS.

Mestna hranilnica v Novem mestu je v seji upravnega odbora dne 27. novembra 1912 sklenila, da se je s 1. januarjem 1913 obrestna mera zvišala pri vlogah na 4 1/2 in za posojila na zemljišča na 5 1/2 odstotkov, všteti zaostanke.

Rentni davek tudi v prihodnje plačuje hranilnica sama. Poluletné obresti za vloge pa se vsacega pol leta kapitalu pripisujejo in obrestujejo.

Novomesto, dne 14. decembra 1912.

Ravnateljstvo mestne hranilnice
v Novem mestu.

242-3-2

Izdajatelj in založnik Urban Horvat.

Popolnoma varno naložen denar

Hranilnica in posojilnica za Kandijo in okolico

reg. zadruga z neomejeno zavezo

v lastnem domu v Kandiji

sprejema hranilne vloge od vsacega, če je njen ud ali ne, ter obrestuje po

4 3/4 % 1-0-1

na leto brez odbitka rentnega davka, katerega sama iz svojega plačuje.

Za hranilne vloge kakor za vse posojilnične obveznosti — jamči poleg rezervnega zaklada in deležev čez 2200 zadrugnikov z vsem svojim premoženjem. Iz tega se razvidi, da malokateri denarni zavod nudi tolike varnosti kakor kandijanska hranilnica.

MOJA STARA

skušnja je in ostane, da je za odstranitev pég, kakor tudi v dosego in ohranitev nežne in mehke kože ter bele polti najboljšo sredstvo svetovnoznano milo „Steckenpferd-Lilienmilch-seife“ znamke Steckenpferd tvrdke Bergmann & Co., Tetschen a/E. Komad po 80 h se dobi v vseh lekarnah, drožerijah, prodajalnah parfumov in vseh v to stroko spadajočih trgovinah. Istotako se priporoča Bergmannova lilijina krema „Manera“ kot izborna sredstvo za ohranitev nežnih, belih, ženskih rok; lonček po 70 h se dobi v vseh trgovinah. 38-24-23

Milijoni

Kašalj

zdravijo

hripavost, katar, zasliženje, dušljivi in oslovski kašelj

- s Kaiserjevimi prsnimi karamelami - „s tremi smrekami“.

6050 notarsko poverjenih izpričeval od zdravnikov in privatnih oseb dokazuje gotov uspeh. — Bonbončki jako dobro prija in so ugodnega okusa. 2-0-1

Paket 20 in 40 vin., ovojček 60 vin., se dobiva pri lekarnarjih:

Karl Andrijanič in J. Bergmann
v Rudolfovem.

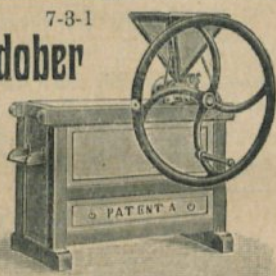
Kdor hoče biti dober gospodar!

Ta si naj takoj

:: kupi mlin ::

za vsakovrstna žita mleti.

Zastop za Kvanjsko: ANTON BUTARA, Novo mesto.

Dr. Trenz

se je vrnil iz potovanja in
ordinuje zopet za bolnike
v Draškovecu pri Št. Jerneju.

Meblovana

mesečna soba

se odda v najem s 1. januarjem pri gospej
Fr. Medved na Ločenski cesti v Rudolfovem

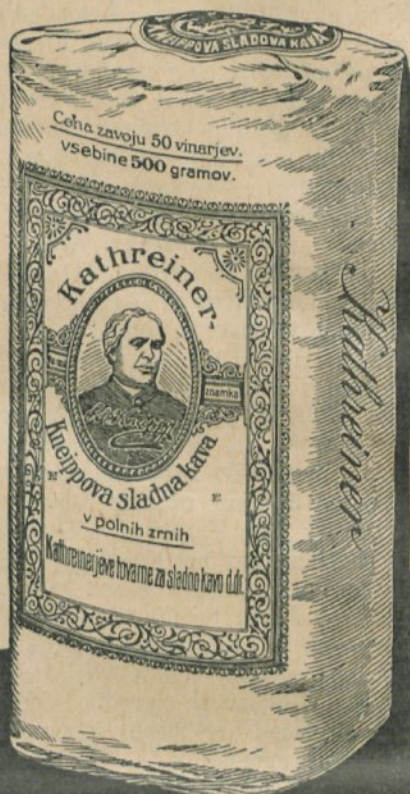
Izvrstno, skoro novo

kovaško orodje,

prav malo rabljeno, za popolno opremo vsake
kovačnice, ima na prodaj pod ceno Franc
Cemič pos. Dolga Raka št. 18, p. Raka
pri Krškem. 16-2-1

Lepo posestvo

četrt ure od Novega mesta obstoječe iz
zidane hiše in vsega gospodarskega poslopja, njiv, travnikov, gozdov in vinograde se takoj pod ugodnimi pogoji proda.
Več v upravnistvu Dol. Novic. 5-2-1

Vsaka razumna, varčna gospodinja
uporablja samo to sladno kavo

Najboljše urejena

TISKARNA

na Dolenjskem, ki izgotavlja

vsakovrstne tiskovine točno

:: in lično, je trdka ::

J. Krajec nasl.
v Novem mestu,

ki ima tudi prav dobro

:: :: urejeno :: ::

knjigoveznico,

ki veže vsakovrstne knjige

:: trpežno in cenó. ::

SINGER
Singer Ko.
del. družba za šivalne stroje

Od dobrega
najboljše!

Novo mesto,
Veliki trg št. 45.

BRZOJAV!

Usojam si slavno občinstvo iz Novega mesta ter
okolice opozoriti na ravno kar došlo svetovno-
znano čistilo za črevlje

„NEW-CREAM“

v črni ter rujavi barvi.

Se priporoča z odličnim spoštovanjem

ALFONS OBLAK

trgovina z mešanim blagom na drobno in debelo.

Vedno velika zaloga „NEW-CREAM“.

3-8-2

„Slov. Straža“ Vam pravi: Ne pahnite od sebe sreče, ki se Vam ponuja!

Kupite srbsko državno srečko iz l. 1888 v izborni skupini 3 srečk na 46 mesečnih obrokov po K 3-25, še boljše pa v skupini 4 srečk na 46 mesečnih obrokov po K 5-50 z 11 žrebanji vsako leto! Srbska srečka sama zamore se dobiti na mesečne obroke po samo eno krono!

Glavni dobitki 100.000, 75.000 in 20.000 frankov vsako leto!

Ne prezrite, da se dne 1. februarja 1913 vrši žrebanje turških srečk z glavnimi dobitki po 3-krat 400.000 in 3-krat 200.000 frankov vsako leto! Turške srečke so prej kot slej najboljše in povsem varne srečke. Mesečni obrok K 4-75. Velika skupina s turško, srbsko in še dvema drugima srečkama na mesečne obroke po K 6-25.

Vse ponudene srečke morajo biti izžrebane!

15-2-1

Naročnina za vsak mesec izhajajoče slovensko poročilo o žrebanjih vseh važnejših srečk stane letno 2 K. — Pojasnila daje in naročila sprejema za „Slovensko Stražo“ g. Valentin Urbančič, Ljubljana.

Odgovorni urednik Karel Supin.

Tisk J. Krajec nasl.